

És ami azóta kiderült!

Közel tíz év után ismét tollat fogok a kezembe, hogy leírjam a könyvem első kiadása óta történt eseményeket. Van miről beszámolnom, nem csak az olvasóknak, hanem elsősorban azoknak a történészeknek, akik majd megírják az 1956-os Magyar Forradalom és Szabadságharc IGAZ történetét.

Az elmúlt tíz év óriási változásokat hozott, nem csak nekünk magyaroknak, hanem minden (volt) kommunista országnak. Tíz évvel ezelőtt még álmomba sem mertem arra gondolni, hogy egyszer még HAZAtérhetek Magyarországra. Azok közül, akik számkivetésre voltak kényszerítve, azt hiszem, nem voltam egyedül. Senki sem gondolhatott azokra a változásokra, melyek 1989 óta végbementek. Senkinek sem juthatott eszébe akkor, hogy az egész világ által rettegett nagyhatalom, a SZU rövid két év alatt részeire essen szét. Ez a „csoda” azonban megtörtént.

Könyvem megjelenése óta számos olyan bizonyíték került napvilágra, melyeket éppen az abban leírtak „kényszerítettek” a nyilvánosság elé. Az egyik ilyen dokumentum Csiba Lajos százados naplója, melyben a Kilián laktanyában történt olyan eseményeket ír le, amelyeknek tanúja volt. És lehetett tanúja, hiszen ő volt a laktanya parancsnoka október 25-ig, amíg Maléter, mint felettese át nem vette a laktanya parancsnokságát. Csiba Lajos lényeges, a forradalom történetét érintő állításait nem csak én, de még a kommunista, illetve „reform”-kommunista írók és történészek is kénytelenek elfogadni, mert azok hitelesek és igazak. Jóllehet Csiba védi Malétert és mártírnak ismeri el, mert Kádárék őt is kivégezték, őszintén írja le azokat a tényeket, melyeket sem én, sem bajtársaim nem tudtunk, nem tudhattunk.

Csiba Lajos százados naplóját először 1960-ban Brüsszelben, a Szemle harmadik számában közölte Dr. Gosztonyi Péter, teljesen meg-

hamisítva Csiba feljegyzéseit. Tanúságtétel „NAPLÓ A KILIÁN LAK-TANYA HARCAIROL!” írja nagy betűkkel Gosztonyi.

Másodszor, 1989-ben a Chicagóban megjelenő Szivárvány-ban tette közzé Harmath István. Igaz, még ez sem az eredeti szöveg, de ha a történelmi eseményekre összpontosítjuk figyelmünket, nem vonhatjuk ki magunkat Csiba Lajos közléseinek megdöbbentő hatása alól! Olyan tényeket hoz napvilágra, melyek igazolják és bizonyítják a tíz éve megjelent könyvem állításait. Sőt!!! 1989-ben nyilvánosságra kerültek Szűcs Miklós ezredes emlékiratai is, melyek újabb bizonyítékokkal szolgálnak. Szűcs, Nagy Imre utasítására tagja lett annak a bizottságnak Maléter Pál, Erdei Ferenc és Kovács István mellett, amely november 3-án este Tökölre ment, hogy tárgyaljon a szovjet csapatok Magyarországról való kivonásának utolsó részleteiről. Egy olyan időpontba, amikor már pontos értesüléseink voltak arról, hogy november első három napján újabb háromezer páncélos és kétszázezer orosz katona zúdult az országra, akik támadásra készen várakoznak. Figyelmeztetésem tehát nem használt, (lásd 204-205. old.). Szűcs Miklós vezérkari ezredes könyvében a 86-87. oldalon a következőket írja:

„A minisztérium tábornokai és tisztjei – akkor úgy tudtuk, hogy az egyetlen Maléter kivételével – a magasabb egységek és a csapatok parancsnokai október 28-ig legjobb tudásuk szerint végrehajtották a kormány és a vezérkar utasításait. Alakulataink részben önállóan számtalanszor indítottak fegyveres akciót a vezérkar utasítása alapján vagy saját kezdeményezésükből a fegyveresek ellen. Ezek során sok tiszt, tiszthelyettes, tisztos és sorkatona sebesült meg vagy áldozta életét. A hadművelési csoportfőnökség tisztjei – köztük Polák István ezredes, Szentesi Ede alezredes, Oravec István alezredes, Nagy József őrnagy és mások – akikre 30 év után is emlékszem (akik nevét azóta elfelejtettem, azoktól elnézést kérek), a vezérkar és a minisztérium csoportfőnökségeitől a hadművelési csoportfőnökség munkáját segítő más tábornokok és tisztok – például Horváth Mihály vezérőrnagy, Kovács Imre vezérőrnagy, Trepper István ezredes, Lázár Tivadar ezredes és mások – napokon át egyetlen óra pihenés nélkül dolgoztak, intézkedtek, tájékoztattak és ellenőriztek, segítve felelősségteljes munkánkat.

A Budapesten lévő magyar katonai alakulatok megerősítésére október 26-án Budapestre rendeltük a kiskunhalasi 37. lövészezredet, amelynek parancsnoka Hodosán Imre ezredes volt. Az ezred Pesterzsébeten keresztül csak súlyos harcok árán tudott bejutni az Üllői úti Kiss János laktanyába. A harcok során az ezred – parancsnoka és a beosztott tisztok kiváló képzettségének köszönhetően – csak jelenték-

telen veszteségeket szenvedett, ugyanakkor több tucat fegyverest tett harcképtelenné, foglyokat ejtett és nagy mennyiségű fegyvert, illetve lőszeret zsákmányolt. A következő két napon az ezred alegységei a IX. kerület egy részét és Csepel központját tisztították meg.”

A Magyar Televízió 1992. január 20-án TV1 21.45-kor *Magyar Krónikák* címmel egy francia–magyar dokumentumfilmet mutatott be, melyben újabb történelmi adalékot találtam. Kilenc foglyot, tehát fegyvertelen embereket, Hodosán Imre ezredes parancsára a vasúti vágányok mellett kivégeztek. Egy 16 éves tanoncgyerek, fekete tanonccyenyruhában, három golyóval a testében életben maradt. Nyolc meghalt. Bajtársunk Franciaországba menekült és csak 1991-ben tért ismét haza. Megtalálta azt a „magyar katonát”, aki a géppisztoly ravaszát húzta. A hóhért. Keserűen távozott. Még csak le sem köpte...

Szűcs felsorol néhány főtisztet és tábornokot, akik úgymond segítették „felelősségteljes munkánkat”. Első három mondata azonban rámutat a néphadsereg forradalom alatti tényleges tevékenységére. Bizonyítja, hogy a Pesti Srácoknak nemcsak az ávósokkal, az oroszokkal, hanem saját hadseregünk katonáival is meg kellett küzdeni. És itt azt is megtudjuk, hogy „sok tiszt, tiszthelyettes, tisztos és sorkatona sebesült meg, vagy áldozta életét” a Pesti Srácok elleni harcokban. Vajon hány „ilyen” katonát léptettek elő, vagy tüntettek ki 1991-ben? Néhányat közülük én is ismerek. Szűcs Miklós könyvének 89-90. oldalán így folytatja: „Ezekben a napokban a szovjet hadművelési törzssel egyetértésben olyan következtetésre jutottunk, eljött az idő arra, hogy összpontosított támadásokat indítsunk a góccok ellen, és véglegesen felszámoljuk azokat. Elsőként a legerősebb támpont, a Corvin köz felszámolását terveztük.

Október 27-én este Hromcov szovjet ezredes, katonai tanácsadóm közölte velem, hogy a honvédelmi miniszternek és a minisztériumban tartózkodó szovjet parancsnokságnak a Nagy Imre kormánya által jóváhagyott javaslata alapján a magyar és szovjet csapatok támadást indítanak a Corvin közben lévő fegyveresek ellenállásának megtörésére, és a miniszter úgy döntött hogy magyar részről a csapatok tevékenységének koordinálásával engem bíz meg. Nem sokkal később ugyanezt közölte velem a honvédelmi miniszter. Mindössze annyi eligazítást kaptam, hogy hajnali 4 órára menjek ki annak a szovjet hadosztálynak a törzséhez, amelynek a harcálláspontja a Tolbuhin körüti vásárcsarnok közelében van, a pontos helyet szovjet tanácsadóm közli velem. Október 28-án hajnalban gépkocsival indultam el a szovjet hadosztály tör-

zséhez, amely a Váci utcának a Tolbuhin körút felé eső végén egy üzlethelyiségben volt.

Az akció tervéről a hadosztály törzsparancsnoka tájékoztatott: magyar lövészalakulatok (zömmel a tisztiiskolások illetve az akadémia hallgatói) szovjet harckocsik és tüzérség támogatásával reggel 7 órakor két irányból – a Nagyvárad tér és az Egyetem tér felől – összehangolt támadást indítanak a Corvin közti fegyveres központ felszámolására. A két irányból támadó csoportok parancsnokai feladataikat már megkapták, az együttműködés megszervezése a támogató harckocsikkal és tüzérséggel már ugyancsak megtörtént. Így hát kiderült, hogy részéről semmiféle koordinálásra nincs szükség. A szovjet törzs parancsnoka olyan tájékoztatást kapott feletteseitől, hogy az akció idején a szovjet törzsnél jelen lesz a magyar vezérkar képviselője.

Mínthogy így szerepem a passzív szemlélődés lett volna – hisz az együttműködést a szovjet törzs már korábban megszervezte, és híradóeszközök sem álltak rendelkezésemre –, elhatároztam hogy annak a csoportnak a parancsnoka mellett fogok tartózkodni, amely az Egyetem tér felől indít támadást a Corvin köz ellen.

Reggel 7 órakor mindkét csoport megkezdte az előrenyomulást, de hamarosan olyan erős tűzbe kerültek, amely lehetetlenné tette a további előremozgást. A többemeletes házak ablakaiból a fegyveresek géppisztoly- és géppuskatűzzel lezárták az előnyomulás útvonalát, az élen haladó harckocsikat harcképtelenné tették, így a támadás leállt, illetve a szovjet hadtörzs azt leállította, mert kerülni akarta a felesleges emberáldozatokat.

A hadosztálytörzshöz mentem, ahol közölték velem, hogy légi támogatás nélkül az akciót nem lehet végrehajtani, ezért kérték a légierő bevetésének engedélyezését. Körülbelül egyórás várakozás után a hadosztályparancsnok úgy tájékoztatott, hogy a magyar kormány, személy szerint Nagy Imre miniszterelnök, nem járult hozzá a támadási célok bombázásához mivel az a békés polgári lakosság soraiból is sok áldozatot követelt volna. Az akciót ezért lefűjték. Visszamentem a vezérkarhoz ahol jelentettem a történeteket. Mint kiderült, a miniszter és a Malinyin tábornok vezette szovjet törzs már tudott a döntésről, és egyetértett azzal.”

Úgy érzem, ehhez a szöveghez nem szükséges megjegyzés. Azt bizonyítja, hogy volt magyar–szovjet összpontosított támadás a Corvin köz ellen, melyet a corvinisták sikeresen visszavertek.

Szűcs Miklós könyvének a 93-95 oldalán azt is leírja, hogy!!!

„A Szabad Nép, a Magyar Dolgozók Pártjának hivatalos lapja október 28-án vezércikkben foglalkozott az előző napok eseményeivel és kifejtette, hogy az ami az országban történt, illetve történik, nem ellenforradalom, hanem nagy nemzeti demokratikus mozgalom, amelyet a dolgozók: a munkások, az értelmiségiek, a diákok, a fiatalok indítottak el. A mozgalom kezdeményezői és vezetői között sok a kommunista.

A párt Központi Vezetőségének október 28-i ülése egyetértett ezzel az értékeléssel. A déli órákban a Kossuth rádió közölte a kormány utasítását az általános tűzszünetre, majd a kora esti órákban Nagy Imre és Kádár János beszédet mondott a rádióban. A korábban ellenforradalomnak minősített eseményeket mindketten az egész népet átfogó demokratikus mozgalomnak nevezték. Bejelentették, hogy a honvédség és a rendőrség alakulataiból új karhatalom alakul, a szovjet csapatok kivonulnak Budapestről, az Államvédelmi Hatóság megszűnik és új államrendőrség alakul. A Szabad Nép említett cikke, az idézett beszédek, illetve nyilatkozatok demoralizálták a hadsereget. A tisztikar döntő többsége, amely korábban becsületesen végrehajtotta a vezetés parancsait, teljesen bizonytalanná vált, sőt nyugodtan állíthatom: meghasonlott. Ha nem ellenforradalom volt az ami eddig történt – márpedig a párt és a kormány, amely 5 nappal korábban az ellenforradalom elleni harcra utasította a hadsereget, 28-án forradalomnak minősítette a történeteket –, akkor, aki eddig lőtt vagy lövetett a felkelőkre, az a nép, a forradalom ellensége. Nagyon sokan voltak azok, akik – logikusan – így gondolkodtak, és igyekeztek jóvátenni a nép ellen korábban elkövetett bűneiket, egyesek lelkiismeretük szavára hallgatva, mások – és sajnos ilyenek nem kevesen voltak – karrierizmusból.”

A sok példa közül én csak egy esetet ragadok ki. Természetesen ezt is majd a történészeknek kell tisztázniuk. Szűcs Miklós könyvében a 128-129. oldalon a következőket írja:

„Mecsérről részletesen szólnom kell. Munkásszülők gyereke volt, tehetséges fiatal főtisztként ismerte a hadseregben mindenki.

Amikor 1956. október 23-án értesült a budapesti eseményekről, a helyőrségi riadó elrendelése után, harckocsikkal és gépkocsizó lövészekkel lezáratta az Esztergomba, illetve az onnan kivezető utakat, senkit nem engedett be a városba, illetve ki. Október 25-én egy fiatalokból álló fegyveres csoport a városból teherautón Budapestre akart menni. Mecséri ezredes éppen a helyszínen tartózkodott, amikor katonái a város kijáratánál megállásra és visszafordulásra szólították fel a teherautó utasait. Azok nagy hangon szidalmazni kezdték a katonákat. Mecséri személyesen igyekezett a visszafordulásra rábeszélni a fiatalokat, de

azok nem tágitottak. Mecseri felszólította őket, hogy menjenek vissza a városba, ne kíséreljék meg onnan a kijutást, mert különben tüzet nyitnak rájuk. A teherautó sofőrje, fittyet hányva az ezredes figyelmeztetésére, az utat elzáró harckocsit megkerülve igyekezett kijutni a városból. Mecseri tüzet nyitott a gépkocsira, az üzemképtelenné vált, és több fiatal megsebesült.

1956. október 28. után, amikor a párt és a kormány az eseményeket forradalomnak minősítette, Mecserinek nem volt maradása Esztergomban, a fejét követelték.

Mecseri – akinek néhány évvel korábban Maléter, mint a páncélos hadtest törzsparancsnoka, a szolgálati főnöke volt – Budapestre jött, jelentkezett Maléternél, a honvédelmi miniszterhelyettesnél, és felajánlotta neki szolgálatait. Mecseri, Maléter utasításának megfelelően cselekedett, jóvá akarta tenni a forradalom ellen Esztergomban elkövetett bűneit, ezért nyitott tüzet november 4-én a szovjet oszlopra.”

Mecseri esztergomi tűzparancsának a következménye nem az, hogy „több fiatal megsebesült”. A teljes igazság az, hogy hét halott és vagy tizenöt sebesült volt. Vajon nem saját halálos ítéletét írta alá ezzel Mecseri, akármelyik oldalról nézzük is a kérdést?

„A végső döntést a rendszer leghűbb híveinek, a kommunistáknak – köztük a hadsereg kommunista tisztjeinek (a hadsereg tisztjeinek mintegy 80-85 %-a a párt tagja volt) a párt október 30-án történt feloszlása adta meg. A döntést Kádár János, a párt főtitkára jelentette be a rádióban. A párt feloszlása azt jelentette, hogy a kialakult helyzetért a Magyar Dolgozók Pártjának tagjai felelősek. Sokan közülük elbújtak, barátoknál vagy ismerősöknél kerestek menedéket – mások mepróbáltak külföldre menekülni, vagy a szovjet csapatoknál oltalmat keresni, de sokan voltak olyanok is, akik bűneik jóvátételére álltak a másik oldalra. A pártnak ebben a kritikus helyzetben történt feloszlásáért az 1956-os események történetével foglalkozó művek szerzői eddig kizárólag Nagy Imrét hibáztatták. De hát volt a pártnak Központi Vezetősége, Politikai Bizottsága és október 28-tól egy hattagú Pártelnöksége. Ezekben a szervezetekben Nagy Imre és hívei mindenütt jelentős kisebbségben voltak. Hogy sikerülhetett egy kisebbségnek a többséggel szemben érvényesítenie az akaratát?”

Ezek szerint azok a tábormokok és főtisztek, akik október 27-én este és 28-án reggel szimpatizáltak velünk, és akik akkor már sejtették, vagy tudták, hogy a forradalom győz, nem a forradalom eszméi miatt, hanem saját karrierjük érdekében álltak mellénk.

Ha ez így van, akkor 35 éven keresztül még engem is becsaptak, amely szomorú tény mostani kétkulacos viselkedésük csak megerősít.

Szűcs Miklós saját magáról is ad egy jellemképet. Könyvének 127. oldalán a következőket írja:

„Az őrmester Malinyin törzséhez kísért. Ott az a fiatal ezredes, Malinyin hadműveleti tisztje, aki velem együtt érkezett Budapestre Moszkvából, és akivel az előző napokban együtt dolgoztam a vezérkar épületében, közölte velem hogy a szovjet csapatok hajnalba bevonulnak Budapestre. Elém tette a város térképét és arra kért, tájékoztassam, melyik körzetben számíthatnak számottevő fegyveres ellenállásra. A kérés hallatán először ágálni kezdett bennem a sértett önértzet, az ok nélkül letartóztatott ellenség ellenszenvé, de aztán erőt vett rajtam a kötelességtudat, az ügy iránti felelősségérzet, és részletes tájékoztatást adtam az ezredesnek.”

Tehát, részletesen berajzolta a térképre, hogy „hol, melyik körzetben számíthatnak számottevő fegyveres ellenállásra”. Ezt a Magyar Néphadseregnek az a vezérkari ezredese tette, akinek a küldetése a szovjet csapatok Magyarországról való kivonulásának a megtárgyalása lett volna.

Szűcs Miklós könyvének a 96. oldala:

„Mindenki – a Politikai Bizottság és a Központi Vezetőség egyes tagjaitól kezdve a minisztereken át a fontos beosztásban lévő párt- és állami tisztviselőkhöz és a hadsereg parancsnokaiig – 'féltette a székét', a beosztását. Azok a funkcionáriusok, akikbe a párttagság és az ország népe a bizalmát helyezte, az elvtelen karrieristák, a bólogatójánosok színvonalára süllyedtek le, s helyeselték mindent, amit felülről kezdeményeztek. E probléma kapcsán azt a szellemet szeretném szemléltetni, amely 1956-ban a hadsereg úgynevezett magasabb parancsnokait jellemezte.

1956. október 23. és 28. között, amíg a párt- és állami vezetés egyértelműen ellenforradalomról beszélt, addig a hadseregből néhány fiatal tisztet kívül tudomásunk szerint csak Maléter – de ő sem nyíltan – állt át a másik oldalra. Amikor azonban a legfelsőbb vezetés október 28-án a történeteket forradalomnak minősítette, a hadsereg tábormokai és magas beosztásban lévő tisztjeinek egy része azonnal átnyergelt, és a megszokott módon, elvtelenül 'hozzáigazította' magatartását a 'felülről jött szóhoz'. Ezeknek az embereknek a magatartása, pálfordulása ellentétes volt tulajdon érdekeikkel is, ezt azonban nem ismerték fel, nem volt idejük rá, hogy felismerjék, mert úgy gondolták, gyorsan kell cselekedniük, hogy legyen helyük a 'székek újbóli elosztásakor'.”

„1956-ban a hadsereg úgynevezett magasabb parancsnokai” ennyire jellemetlen emberek voltak. Ezt Szűcs Miklós, vezérkari ezredes állítja, én csak egyetértek vele. Most viszont az „új rendszer”, az új magyar kormány azokat a jellemetlen tiszteket, főtiszteket és tábornokokat léptette elő, akik közül sokan október 28-ig minket, a Pesti Srácokat lőttek.

Ha szétnézünk az országban 1992 tavaszán, nagyon szomorú kép tárul elénk. Igaz, hogy 56 óta sok minden változott és ez részben az új magyar kormány érdeme. Az oroszok hazamentek. Feloszlott a Varsói Szerződés és a KGST. 1989. október 23-án kikiáltották, hogy Magyarország ezután „Köztársaság” lesz, aminek az egész nemzet örült. Most viszont október 23-án nem a forradalom évfordulójára emlékeznek, hanem a köztársaság kikiáltásának évfordulóját ünneplik. Ez szerepel a naptárban is. Elterelték a figyelmet a forradalomról! 1989. június 16-án megtörtént a nagy újratemetés, de bajtársaimról, a Pesti Srácokról szinte teljesen „megfeledkeztek”! Egy üres koporsó képviselte az akkor ismert közel 400 mártírt. Szabó bacsit, Ekrem Kemált, Dudás Józsefet, Angyal Istvánt, Nickelsburg Lászlót és a forradalom többi résztvevőjét és parancsnokát csak úgy említették, hogy neveiket felolvasták a kivégzettek névsorában. A hat koporsó közül csak kettőt temettek a 301-es parcellába, ahol bajtársaim álmodják örök álmukat egy szebb, jobb és boldogabb Magyarországról. Az üres koporsót, mellyel az úgynevezett reformkommunisták a forradalmat akarták örökre eltemetni, és Nagy Imrét Magyarország forradalmi miniszterelnökét – hála lánya, Nagy Erzsébet makacs kitartásának. A másik négy koporsót a 300-as parcellába temették el, elkülönítve őket bajtársaimtól. Ez eddig rendben is volna. Ami felháborító, az az, hogy minden hivatalos megemlékezés, koszorúzás a 300-as parcellában történik, nagy pompával, katonai zenekarral, a kormány képviselőivel és óriási tömeggel. A TIB szervezi az emlékünnepeket a 300-as parcellában, vigyázva arra, hogy a két parcella kordonkötéllal legyen elválasztva. 1990. október 23-án a tömeg nyitott utat és emelte fel a kordonkötelet, amikor Lassan Györggyel, a Práter utcai iskola parancsnokával Nagy Imre sírjára és az üres koporsóra helyeztük el a koszorúkat. Abba a 301-es parcellába vittük a koszorúkat amelynek a tömeg, a Történelmi Igazságtétel Bizottság szervezése folytán, hátat fordított!

A Történelmi Igazságtétel Bizottságnak – ahogy azt a neve is mutatja –, az lenne a feladata, hogy a történelmi igazságot kutassa és hozza nyilvánosságra. Pontosan az ellenkezőjét teszi. A már napfényre került dokumentumokat sem hajlandó tudomásul venni, sőt, azokat mélyen

elhallgatja. A forradalom 35. évfordulójára egy olyan történelemkönyvet adtak ki Litván György történész szerkesztésében, amely még most is azt bizonyítja, hogy a forradalmat a reformkommunisták készítették elő, és vívták meg. Volt ugyan néhány felelőtlen lövöldöző is, de azok mind huligánok voltak. A könyv címe: Az 1956-os Magyar Forradalom – történelmi olvasókönyv középiskolásoknak (Tankönyv Kiadó, Budapest, 1991.). Érdekes, hogy a könyv 189. oldalán az én könyvemről (Corvin köz 1956) azt írják, hogy az „a Corvin köz felkelők parancsnokának szubjektív hangvételű visszaemlékezése”. Valóban, amikor a bajtársaimról emlékezem meg, nem is lehetek más, mint elfogult. A történelmi eseményeket azonban tárgyilagosan írom le, s krónikám hitelességét a „hivatalos történészek” eddig még nem tudták megcáfolni. Ők azonban még most sem akarják elismerni, hogy 1956-ban a magyar nép nem megreformálni, hanem elsöpörni akarta a kommunista rendszert és annak minden válfaját. Még most sem akarják elismerni, hogy a forradalmat az a kegyetlen kommunista rendszer készítette elő 1945 és 1956 között, amelynek ők is odaadó kiszolgálói voltak!

Nyugodt lelkiismerettel állíthatom, hogy „anyám, mi nem ilyen lovat akartunk”. Nem ezért áldozták életüket bajtársaim 1956-ban és az utána következő években.

Szűcs Miklós azonban a 117. oldalon Csiba Lajos naplójára hivatkozva azt írja, hogy „a napló mindenestre más megvilágításba helyezi Maléter 1956-os magatartását, s arról tanúskodik, hogy Maléter november 2-án a Kilián laktanyabéli vacsora közben őszintén beszélt, amikor Kovácsnak és nekem kijelentette: „Én a szocialista rendszer híve vagyok, nem lőttem és nem lövtem és nem is vagyok hajlandó löni, vagy lövetni a szovjet csapatokra, amelyeknek tulajdonképpen az életemet és az egész katonai pályafutásomat köszönhetem”. Maléter idézett kijelentését szerintem nem csak az a körülmény motiválja, hogy két kommunista tiszttel – a vezérkar főnökével és a hadművelési csoportvezetőjével – beszélt, akik közül az egyik, Kovács vezérőrnagy, ráadásul egykor ugyanolyan szovjet partizán volt, mint Maléter, hanem az is, hogy egykori partizánfőnöke, Vas Zoltán javaslata alapján őt a kommunista Nagy Imre nevezte ki honvédelmi miniszterhelyettesnek (később miniszternek), s ezért tisztában volt vele, hogy az ő sorsa is Nagy Imrének és politikájának a sorsától függ!!!

És mégis Tóbiás Áron: In memoriam Nagy Imre (Szabadtér Kiadó, 1989.) című könyvében V. Micsunovics naplóját közli, melyet Hruscsov és Malenkov brioni látogatása után írt 1956. november 3-án. A 312. oldalon ezt olvashatjuk: „De ha azt kell eldönteni, Kádár legyen-e

vagy Münnich, egy tényleges különbséget nem szabad elfelejteni. Rákosi alatt Münnich nagykövet volt Moszkvában, Kádár pedig Budapesten raboskodott. Ez minden magyar számára döntő körülmény lesz Kádár javára. Hruscsov nem erősködött: egyetért velem, mondja... Más magyar kommunistákra is szó kerül. Hruscsov makacsul ragaszkodik ahhoz, hogy minden erővel meg kell menteni Apró Antalt. Mi Losonczyt említjük, aki szerintünk tiszta és tehetséges ember. Hruscsov és Malenkov húzodoznak: kiderül az oroszok tudják, hogy Losonczy kapcsolatban áll velünk, Nagy Imre párthívének, s ezért gyanúsak tartják. Szóba kerül Maléter ezredes, annak a küldöttségnek a vezetője mely az oroszokkal a szovjet csapatok visszavonulását van hivatva tárgyalni. Jugoszláv részről mitsem tudunk Maléterről, nem ismerjük, nincs semmi értesülésünk róla. Hruscsov és Malenkov mélyen hallgatnak, noha ők ismerik Malétert.” – Tehát Maléter neve is felvetődött, amikor választani szándékoztak, hogy ki álljon az új magyar kormány élére.

V. Micsunovics naplójába 1956. december 21-én a következők olvashatók: „Három nappal ezelőtt Charles Bohlen, az Egyesült Államok nagykövete nálam vacsorázott. Hosszan beszélgettünk a közelmúlt eseményeiről...”

...Bohlen nem sokat mondott Magyarországgal kapcsolatban, eltekintve attól a problémától, amit a Nyugat a magyar kérdésben ki tud fejteni, mi sem fog történni, bármit csinálnak is az oroszok magyar földön. Magyarország végleg az oroszoké...!!!

Tehát Amerika eladta Magyarországot! Nem csak az a két távirat, melyeket október 29-én és november 2-án küldtek el az amerikai külügyminisztériumból, hanem Charles Bohlennek ez a kijelentése is ezt bizonyítja. 1989 őszén, amikor Borisz Jelcin először látogatott Amerikába, az amerikai televízióban mégis a következő kijelentést tette: „A kommunizmus hanyatlása 1956-ban Budapesten kezdődött el.”

1956-ban a magyar ifjúság tehát nemcsak magyar, hanem világtörténelmet formált! Így hát nem csak Magyarország, hanem az összes (volt) kommunista ország is a Pesti Srácoknak köszönhetik az országukban történt változásokat. Sőt...

Borisz Jelcin kijelentése alapján azt is mondhatjuk, hogy az 1956-os magyar ifjúság nyerte meg a hidegháborút a szabad nyugat számára, mert ez a hidegháború csak Magyarországon volt meleg. Itt dörögtek a fegyverek és itt haltak meg szabadságharcos bajtársaim!!!

Nem kérem ebben a kérdésben az igazságtételt, mert azt úgysem fogjuk megkapni. Az igazságtalanság azonban annyira szembetűnő,

hogy azt nem hallgathatom el. Mit kaptunk mi, szabadságharcosok „hála képpen” attól az Amerikától, amelyik nekünk köszönheti, hogy a világ egyedüli nagyhatalma lett?

1956–57-ben 38000 magyar menekültet fogadott be Amerika, amiért mi hálásak vagyunk és ezért valóban köszönettel tartozunk. Ennek azonban, mint az 1991-ben kiderült, ára volt, amit tudtunk és beleegyezésünk nélkül az amerikai kormány be is hajtott.

1991 szeptemberében került a kezembe annak a megállapodásnak a fénymásolata, melyet 1973. március 6-án írt alá William P. Rogers amerikai külügyminiszter és Vályi Péter magyar miniszterelnök-helyettes az Egyesült Államok kormánya illetve a Magyar Népköztársaság kormánya nevében. A megállapodásból csak néhány részt idézek:

„ 1. Cikk (1) A Magyar Népköztársaság Kormánya beleegyezik abba, hogy fizet, az Egyesült Államok Kormánya pedig beleegyezik abba, hogy elfogad 18900000.- Dollár (Tizenhatalmily-kilencszázezer dollár) átalányösszeget az Egyesült Államok pénznemében, az Egyesült Államok kormánya és állampolgárai, a Magyar Népköztársaság Kormányával és állampolgáiraival szemben fennálló, minden olyan igényének teljes és végleges rendezésére és kiegyenlítésére, amely ebben a megállapodásban meghatározásra kerül.

2. Cikk. Az 1. cikkben hivatkozott és jelen megállapodással rendezésre és kiegyenlítésre kerülő igények az Egyesült Államok Kormánya és állampolgárainak igényei (1) javakért, jogokért és érdekekért, amelyeket magyar államosítási, kényszerfelszámolási, kisajátítási intézkedés, vagy egyéb igénybevétel a jelen megállapodás keltének napján, vagy azt megelőzően érintett, kivéve az Egyesült Államok tulajdonában lévő ingatlant!!!

(2) Az Egyesült Államok pénznemében kifizetett olyan szerződéses, vagy más jogokból származó kötelezettségekért, amelyeket az Egyesült Államok állampolgárai 1939. szeptember 1. előtt szereztek meg és amelyek 1947. szeptember 15. előtt váltak esedékessé.

(3) A Magyar Népköztársaság kötelezettségeiért Magyarország és az Egyesült Államok között 1947. február 10-én kelt békeszerződés 26. és 27. cikkében foglaltak alapján és

(4) Az Egyesült Államok kormányának a Magyar Népköztársaság kormányához intézett 1952. december 10-i jegyzékben említett kárkért”. (Külön jegyzék egyik része: „Az Egyesült Államok kormánya a kifizetett átalányösszegeből 125000 dollárt előjegyez az 1951-es légi incidens rendezésére”) stb.

Elemezzük tehát ezt a megállapodást!!!

Az Egyesült Államok kormánya, úgy mint a Magyar Népköztársaság kormánya összegezték, hogy a megállapodás 2. cikkében a felsorolt 4. bekezdés alapján ki, mennyivel tartozik a másik félnek.

Az „átalányösszeg”, 18900000. dollár csak a különbözetet jelenti, amit Magyarországnak kellett kifizetni. Ebbe az összegezésbe belefoglalták azokat az ingatlanokat, melyeket azoktól a menekültektől vett el a magyar kormány, akik a „megállapodás keltének napján, vagy azt megelőzően” felvették az amerikai állampolgárságot. A menekülteket természetesen nem fizették ki és ezáltal Amerika orgazda lett. Ez egy olyan (még ma is) nyitott kérdés, amit „valakinek” le kellene zárni. A megoldás egyszerű lenne! A megállapodásban nincs megállapítva azoknak az ingatlanoknak az értéke, melyek a megállapodás értelmében az Egyesült Államok tulajdonába kerültek. Azonban, ha 1973. március 6-tól a kamatok is felszámítjuk, biztosan meghaladja a nemzeti adósság összegét. „Valakinek” egy olyan új megállapodást kellene kötni az Egyesült Államok kormányával, mely szerint az átvénne a magyar nemzeti adósság kifizetését és a magyar állam kötelezné magát azoknak a kárvallottaknak a kárpótlására, akik ezt kérik. Ez nem csak erkölcsi és jogi, hanem politikai és gazdasági megoldást is jelentene Magyarországnak, sanyarú gazdasági-politikai helyzetében. És mi is befoghatnánk a szánkat !

1992 tavaszán, ha megnézzük a hazánkban uralkodó helyzetet, ismét csak elkésérítő kép tárul elénk. A gazdasági körülmények nem-hogy nem javulnak, hanem napról-napra rosszabbodnak, s ennek elsősorban politikai okai vannak. Az az ember, aki jóllakott, keveset gondol az éhezőkre. Ha valaki panaszkodik, hogy éhes, a jóllakott ember azt nem érzi és ezért nem tud (vagy nem akar) az éhes ember problémájával azonosulni. Azok, akik elérték céljaikat, az új „szabadon választott” kormánynak lettek tagjai, vagy bekerültek a parlamentbe és az új törvényeket hozzák, jóllakottak és hamar elfelejtették választási ígéreteiket.

1990 márciusában, amikor közel 34 éves számkivetés után először hazajöttem, csupán egy cél vezetett. Azoknak a pártoknak és szervezeteknek az egyesítése, melyek 1956 eszméi alapján állnak. Sikerült leültetni egy asztalhoz hét párt és szervezet vezetőit, akik egy közös nyilatkozattal fejezték be a gyűlést. Ezt a nyilatkozatot, mint az „56-os Szövetség” írtuk alá.

A választási „kampány” alatt a legtöbb párt 1956-ra hivatkozott. A Corvin moziban tartották nagygyűléseiket, és a forradalom eszméinek a megvalósítását ígérték. Most viszont azt kell látnom, hogy azoknak

a pártvezéreknek és politikusoknak nagy része, akik „befutottak”, saját politikai karrierjük érdekében olyan kompromisszumokat kötöttek a régi rendszer uraival, amelyek nem a nemzet, hanem a kommunista arisztokrácia érdekeit szolgálják. Változott a kormánya, de a rendszer a régi maradt. A kommunista pártfunkcionáriusokból lettek Magyarország új kapitalistái. A gyilkosok, tömeggyilkosok, akik bajtársaim ezreit juttatták az akasztófákra, a börtönökbe és a szovjet munkatáborokba; a tolvajok akik a hatalom bitorlói voltak és ellopták a nemzet vagyonát kiemelt magas nyugdíjakkal, a legkülönbözőbb juttatásokkal ma is úgy élnek, mintha semmi változás sem történt volna az országban. Az igazságszolgáltatás is még mindig a („volt”) kommunisták kezében van. A halálbírók, ügyészek vagy magas nyugdíjat élveznek, vagy díszsírhelyen temették el őket. Helyüket átadták leszármazottaiknak.

Az új kormány olyan személyt nevezett ki legfőbb ügyésznek, aki 26 éven keresztül tagja volt a kommunista pártnak. Akinek az a véleménye, hogy azok a gyilkosságok, melyeket Kádárék végrehajtottak, AKKOR nem voltak törvénytelenek, és ezért most nem lehet őket felelősségre vonni. Mások azt hangoztatják, hogy igazságos kártalanítást nem lehet úgy végrehajtani, hogy valaki mást ne károsítsanak. Vajon kinek a megkárosításáért aggódnak az új magyar honatyák? 16 éves, corvinista bajtársamat 12 évi börtönre és bárhol feltalálható vagyonának teljes elkobzására ítélték. Ez szerepel az 1990 márciusában kiadott erkölcsi bizonyítványában is. Tehát azoknak a megkárosítását akarják elkerülni, akik ilyen határozatok és halálos ítéletek százait hozták? Az ő örököseiket féltik, vagy – sok esetben – még őket magukat! Azokat, akik természetesen nem akarják visszaadni azt a vagyont, amit a magyar néptől lopott el apjuk, nagybátyjuk vagy távoli rokonuk!

Mióta az új magyar kormányt demokratikusan megválasztották, közel két éve, várjuk ezeknek a sérelmeknek az orvoslását. Azt vártuk, hogy az új kormány vonja felelősségre a bűnösöket és adja meg az elismerést a PESTI SRÁCOK-nak. Azt vártuk, hogy az új vezetők vigyék győzelemre a forradalmat, hiszen közülük sokan szenvedtek Kádár börtöneiben. Ma azonban úgy látom, hogy a kompromisszumok következtében kialakult helyzetben ez nem fog bekövetkezni. Azt is kénytelen vagyok észrevenni, hogy a régi „rend urainak” olyan óriási befolyásuk van a kormányra, hogy az ha még akarna is, akkor sem tehetne semmit a mi céljaink megvalósítása érdekében.

1991. október végén a Magyar Televízió riportot készített Szőnyi Gyula bajtársam 13 m²-es pinceszobájában. Elmondtam, hogy amikor 1957-ben letartóztatták Szőnyi Gyulát, egy ávós költözött lakásába, s

még most is ott él. Amikor 1971-ben Gyula kiszabadult a börtönből, ezt a pinceszobát utalták ki neki. Mi nem akarjuk ezt az ávóst sem felakasztani, sem börtönbe zárni (ha nem véres a keze). Annyit azonban jogosan elvárhatunk az „új rendszertől”, hogy Szőnyi Gyula visszakapja régi lakását, az ávós pedig költözzön a 13 m²-es pinceszobába, Szőnyi Gyula kapja meg az ávós nyugdíját, az ávós pedig éljen jól a Szőnyi Gyula nyugdíjából. Ezt közölték a TV „A HÉT” című műsorában, de hiába. Semmi változás sem történt. Mint annyi más kérés, követelés, ez is falra hányt borsó volt.

A választási kampány idején minden párt 56-ra hivatkozott, még a FIDESZ is!

II. Fejezet

Csiba Lajos Naplója Chicagóban 1988 októberében a *Szivárvány* IX. évfolyama 26. számában jelent meg. A Napló dokumentumként szolgál Maléter forradalmi tevékenységéről. Olyan részleteket idézek belőle, melyek engem, mint szabadságharcost érdekelnek s melyek igazolják az 1982-ben megjelent könyvem állításait. Harmat István bevezetőjében ezt írja róla:

„Napló az 1956 októberi eseményekről a Kilián laktanyában. Pongrátz Gergely „Corvin köz 1956” című könyve 1982-ben történt megjelenése óta közérdekűvé vált a Corvin köz és a Kilián laktanya között lévő ellentét tisztázása. Ennek céljából közöljük Csiba Lajos Naplóját a Kilián laktanyában történekekről.

Csiba Lajos századosi rangban a Kilián laktanya parancsnoka volt a forradalom idején, ma Svájcban él.

Október 23. este.

„A katonák egy része, kb. 200, kiment a laktanyából a tömeggel az utcára. A bent maradó többieket igyekeztem összefogni és a hátsó részben elhelyezni. Hogy a többiek kimentek, nem tudtuk megakadályozni. Minden kapu tárva-nyitva volt.”

Ezeknek a munkaszolgálatos katonáknak egy része csatlakozott a felkelőkhöz, a másik részét a kíváncsiság vezette, a harmadik része pedig hazament.

Október 24.

„Mivel semmi fegyverünk nem maradt, és egy minimális őrséget fel kellett hogy állítsak a laktanyában és a HM nem tudott fegyvereket küldeni, délután az utcán a felkelőtől szedtük el, ami volt, puskát, géppisztolyt, légpuskát, lőszert. Ezzel aztán felfegyvereztem és megszerveztem a laktanya őrségét, úgy-ahogy.

Este és éjjel tűzharcba keveredtünk a felkelőkkel. A főkapunál Szabó szds. és Kolmann fhdgy. Szabó szds. és egy katona megsebesül, kórházba szállítjuk. Néhány felkelőt fogságba ejtenek és a rendőrségi rabszállító kocsiba tesszük őket, hogy reggel elszállítsuk a rendőrségre.”

Tehát október 24-én reggel elkezdődött a harc a Kilián laktanya katonái és a „Pesti Srácok” között, melynek halottjai, sebesültjei és foglyai voltak.

Október 25. (csütörtök)

„Hajnalban a felkelők részéről a tüzelés megélénkült, mi továbbra is védekezünk, amennyire azt a rendelkezésünkre álló, a felkelőktől zsákmányolt, fegyver és lőszer lehetővé teszi. Reggel segítséget kérek a HM Főügyeletestől, aki ekkor történetesen Maléter ezds. a Műszaki Kisegítő Alakulatok parancsnoka, az én közvetlen előjáróm. Ő segítséget ígért és kitartásra adott parancsot. Úgy 9h felé közölte, hogy harckocsikat fog küldeni, szerveztek lövéstámogatást a részükre. Én tartottam a kapcsolatot távbeszélőn Hdm. Csf-ségben Kindlovics őrnaggyal, akivel megbeszéltük, hogy a Kossuth t. ti. isk. küldjön részünkre lövészegységet, lehetőleg géppuskát is hozzanak.

Az iskola pk-val is rögzítettem a dolgokat. Ezek az alegységek azonban nem tudtak a laktanyáig jutni a tömeg miatt, amely valahol útközben feltartóztatta őket. A Tűzoltó utca felől vártuk volna őket, gpi-os biztosítással.

10 óra felé megérkezett maga Maléter 5 hk-val. Ő beállt 1 harckocsival a főkapuba (A hk. nem tudott bejönni, mert a kapu nem volt elég széles), a többi a laktanya körül helyezkedett el. A kapuban álló hk. tüzelt a szemben lévő házakra, ahonnan a felkelők lőttek. A laktanya ablakából adtunk tűzirányítást. Ez a hk. ott maradt végig a kapuban a másik négy szó nélkül eltűnt, valószínűleg délután visszamentek az egységükhöz.”

Ehhez nem kell semmit hozzáfűznöm, maga-magáért beszél. Nemcsak azt tudjuk meg, hogy Maléter – még mielőtt kiszállt volna a harckocsiból – a löveggel tüzelt ránk, hanem azt is, hogy a laktanya ablakából adták neki a tűzirányítást. Gondolom, nem akarták elkerülni a „sűrűjét”.

„Délután felhív bennünket telefonon egy szovjet ezds. a Bakáts térről, ahol valószínűleg egy pk-i harcálláspont van. Ott vannak a VK-ról Borbély őrgy. és Christen szds. is, velük is beszélünk. (Maléter a szovjet ezds-el, én a két magyar tiszttel.) A helyzetről érdeklődnek. Mi ezt elmondjuk nekik.”

Ez már október 26-án történik, amikor a legnehezebb napunk volt a szovjet páncélos támadások visszaverésében. A szovjetek tájékoztatását nemcsak kémkedésnek, hanem nevezhetjük nyugodtan hazaárulásnak is.

„Később ismét felhívott bennünket egy szovjet pk. és kérte, hogy a sebesültjeiket és a kilőtt harckocsijaikat kivihessék az Üllői útról. Maléter erre azt mondta, hogy a sebesültekért jöhetnek, de a hk-kat kivontatni a felkelők miatt nemigen tudják (ezek a felkelőknek nyilván mint jó, természetes akadályoknak is szolgáltak az utcán), jobb, ha Solymosiék jönnek, kértük magyar vonatokkal és mi (Kolmann fhdgy. és én) a laktanya ablakából biztosítunk. Ezt azután meg is beszélünk Solymosi őrgy-al. El is indultak, de közben az ablakból úgy láttam, hogy a körüti részt a felkelők torlaszolja és talán el is aknásítja vagy már el is aknásították. Erről Solymosit értesítettem, így ezek visszafordultak. Az éjszaka hátralévő részén pihenünk felváltva.”

A sebesülteket mi vitettük kórházba. A halottaikat általában este, a támadások után szedték össze, teherautókra. A kilőtt páncélosok elvonatását azonban nem engedték. Emiatt volt még november 1-jén is heves vitám Király Bélával, a Nemzetőrség főparancsnokával.

Október 27.

„Délután a kormány, Nagy Imre és a HM Janza rádión felhívta a felkelőket, hogy '...azok, akik még most is harcban állnak, már nem becsületes szándékúak, mert a követelések nagy része már teljesítve van, a többi a lehetőségek szerint Nagy Imre kormánya biztosítja.' Fegyverletételre szólították fel előbb 18h, majd 22h-s határidővel. Erre, valamint abból a célból, hogy a jobb és balszárny épület felőli bizonytalanságok (ahol munkásszállók voltak) megszüntessük, Maléter elhatarozta, hogy birtokba, ill. őrizet alá vesszük és az ott tartózkodó fegyveres felkelőktől elvesszük a fegyvert. Ezt azután egy 10 fős a 'csepeleli' szd-ból kiválogatott járőrrel a Liliom utcai részen végre is hajtotta. (A másik oldalt másnap reggel.) Ezen a részen megszerveztem az őrséget.”

A Kilián laktanya a forradalom idején ugyanis három részre volt osztva. Csak középső része volt laktanya, a két szélső részben munkásszálló volt, ezeket Csiba Lajos százados szerint „a felkelők szállták meg és onnan lőtték az oroszokat!” Tehát ezért volt szükség a munkásszállások elfoglalására.

„Ezután Maléter felhívta Solymosit és csak fegyvert kért tőle, a többi magára vállalta a környéken. Kaptunk is tőle egy keveset, amiket egy eü. járműünk hozott el.”

Tudomásom szerint mi soha nem szállítottunk fegyvert és lőszer mentőkocsiban.

Október 28. (vasárnap)

„Reggel 8h-kor megindul Maléter a körúti részre, hogy az ottani fegyveres felkelőktől a fegyvereket összeszedje. Közben Illés szds-t egy a pincében meghúzódnak szovjet pc. katona ijedtében lelövi, nem tudta, hogy nem őt keresik, ő úgy tudta, hogy nem eshet fogságba, mert a felkelők felkoncolják. Ezután rövid tűzharc keletkezik a felkelőkkel, amiben Kolmann fhdgy-ot találat éri és ő is meghal. 4 felkelő foglyot ejtenek, akiket a fogdába zárunk.”

És ez október 28-án reggel és délelőtt történik. Olyan tűzharc a felkelők és a Kilián „hős” katonái között, amelyben egy főhadnagy és ki tudja, hány felkelő halt és sebesült meg. Azon a részen 35-40 bajtársunk harcolt, de a négy fogolytól eltekintve, a többiről nincs szó. Valószínű, hogy a tűzharcban ők is meghaltak. Érdekes, hogy Nagy Imre beszéde, amelyben a fegyverszünetet jelentette be, s amely a forradalom győzelmét is elismerte, délután 1 órakor hangzott el a rádióban. Tehát hamis az a beállítás amely szerint Maléter csak 1-2 napig harcolt a felkelők ellen. Ez az idézet azt bizonyítja, hogy október 28-án délelőtt még mindig haltak meg szabadságharcos bajtársaim Maléterék golyóitól!! Hát hol van Budapest hőse??? Mégis ekkor már megkezdődött Maléter beépítése. A következő idézet is ezt bizonyítja.

„Ehhez járult hozzá, hogy a rádió valamiféle, a Kilián laktanyából jött parlamenterekről beszél, akikről nekünk fogalmunk sincs, mi nem küldtünk senkit sehova. Ez ellen előbb én a rádiónál, a V.K. -n és a HM Főügyeletes-tisztnél tiltakoztam, majd a körúti akció után Maléter hívja fel a honvédelmi minisztert, hogy tiltakozzon.”

Ezek szerint a Corvin köz két parlamentert, Lehocky Attilát és Fedor Jóskát – mindketten orvostanhallgatók –, a Kilián laktanya parlamentereiként mutatta be a rádió. Az illetékesek nagyon jól tudták, hogy a parlamenterek a Corvin közből mentek, de ily módon próbálták már 28-án délelőtt a Corvint és a Kiliánt egy kalap alá venni. Itt kívánom megjegyezni, hogy Nagy Imre döntéséhez a forradalomhoz való csatlakozásáról az adta meg a végső lökést, hogy határozott követeléseinkből, amelyeket két parlamentertünk adott át neki láthatta; a corvinisták nem alkuszna. Mint Magyarország miniszterelnöke, megoldást keresett a harc beszüntetésére. Nem volt más választása: vagy elismeri a forradalmat, vagy tovább folyik a vér. Volt benne annyi magyar becsület, hogy az elsőt választotta.

„Délután 13h körül a kormány fegyverszünetet rendel el, a honvédség maradjon állásaiban és csak önvédelemből lőjön. A felkelőket fegyveres hazafiaknak nevezi. Ezek szerint mi fegyveres hazafiak ellen harcoltunk. Ez új helyzetet teremt nálunk is. A korábban foglyul ejtett felkelőket kiengedjük. Nagy öröm és ujjongás az utcára özönlő tömeg részéről. A forradalom győzelmét éltetik.”

Október 28-án délután 13h körül „jönnek rá”, hogy „ezek szerint mi fegyveres hazafiak ellen harcoltunk”. Miután győzött a forradalom. Elképzelhető azoknak a foglyoknak a véleménye róluk, akiket akkor engedtek ki.

„Úgy délután négy-öt óra felé Maléter üzen a Corvin köz felkelők parancsnokának (aki, mint később megtudtuk ekkor Pongráz Gergely volt), hogy jöjjön át a laktanyába, beszélni akar vele. Ő nem akart átjönni és egy helyettesét küldi, hogy Maléter menjen át vele a Corvin közbe. Maléter át is ment és a kormány fegyverszüneti felhívását és nyilatkozatát ismertette, amely elismerte a felkelés jogosságát és arról akarta őket meggyőzni, hogy tegyék le a fegyvert, mivel elérték, amit akartak.”

Szabót, az őrség parancsnokát kértem meg, hogy hozzáát Malétert a Corvinba és biztosítsák, hogy ne legyen bántódása. Még mindig a fegyverletételre akart minket rávenni.

„A hírek és a tervek azok voltak, hogy másnap magyar katonai gépkocsik jönnek a környékre a felkelők fegyvereit összeszedni. Abban az általános ünnepi hangulatban hihető is volt, hogy a felkelők, legalábbis nagy része a magyar néphadseregnek átadja a fegyvert. Mint később persze kiderült, ezek naiv elképzelések voltak csupán.”

Később tudtuk meg, hogy az egyik parancsnok meg is állapodott Maléterrel a fegyverek átadását illetően. Ez azonban magánakció volt. Sem én, sem bajtársaim nem gondoltunk arra, hogy kiadjuk a fegyvert a kezünkből, amíg egyetlen orosz katona is tapossa hazánk földjét.

Október 29.

„Délután újságírók és filmesek jönnek a laktanyába, írnak és filmfelvételeket készítenek az újságok és a híradó számára. Az utca állandóan tele van emberekkel és egyszer csak elkezdik Malétert éltetni. Egy páran be is jönnek, mint küldöttség a laktanyába. Malétert vállra veszik, innen-onnan elhangzik, hogy Maléter legyen a honvédelmi miniszter. Maléter ez ellen tiltakozik, azt mondja, hogy ökle van, harcolni tud, de a politikához ilyen színvonalon nem ért. Később babér, ill. virágkoszorút találunk a főkapun lévő harcokocsink ágyújának csövén és valaki ráfestette az oldalára a Kossuth-címert. Ez igen meglehető volt.”

Nagyszerűen működött a kommunista propaganda. Szakemberek csinálták. Még a babér-illetve virágkoszorúról sem feledkeztek meg. Ez ellen nem tiltakoztak, „igen megható volt”, pedig ez a löveg „csak” minket lőtt. A propagandisták már október 29-én bedobták a köztudatba a sajtón és a rádión keresztül, „hogy Maléter legyen a honvédelmi miniszter”. Tehát a hangulatkeltésben is jártasak voltak az „elvtársak”.

Október 30.

„Este hét óra körül egy felhívást olvasnak fel a rádióban, hogy Maléter hívjon fel telefonon egy távbeszélőszámot. (A számra nem emlékszem.) Maléter ezt a számot felhívta és közölte velem, hogy menjem be a parlamentbe. Maléter kérte, hogy küldjenek érte egy gépkocsit, mert ő harckocsival jött ki a laktanyába és a belső udvarban lévő laktanyai gépkocsival a kaputorlaszok miatt nem lehetett kihajtani, ehhez előbb ezeket a torlaszokat le kellett volna bontani. Így is történt, küldtek érte egy gépkocsit és ő ezzel bement a Parlamentbe. Mikor visszajött néhány óra múlva, közölte, hogy Nagy Imrével tárgyalt. Honvédelmi miniszter-helyettes lesz és másnap délelőtt a laktanyában gyűlés lesz, ahol meg fog alakulni a Forradalmi Karhatalmi Bizottság. Rendezzenek be erre a célra egy alkalmas helyiséget.”

Október 31.

„Éles vita alakul ki Maléter és a Corvin köz felkelő parancsnoka, Pongrátz Gergely között, Maléter előző, a forradalom alatti magatartását és általában a laktanya magatartását illetően. Maléter álláspontját, a laktanyában ill. a laktanya részéről történekről való elbeszélését valamint ezek indokait a gyűlés nagy többsége helyeslőleg elfogadja és jóváhagyja. Ebben Pongrátz is megnyugodott, a vita ezzel lezárult. Pongrátz ugyanis szemünkre vetette, hogy a laktanyából lőttünk rájuk, ennek során többen közülük meghaltak vagy megsebesültek, néhányat elfogtunk közülük, és mint foglyainkat a laktanyában tartottuk.”

A vita nem zárult le. Részemről csak akkor fog lezárulni, amikor Maléter, mint gyilkos kerül be a magyar történelembe és leesik arról a magas piederasztálról, ahova kommunista elvtársai emelték. Ha csak a forradalmi tevékenységét vesszük alapul, ugyanabba az elbírálásba kerül, mint Rajk László, Pálffy, Össterreicher és a többiek, akik saját karrierjük érdekében magyar hazafiak vérével mocskolták be a kezüket, mielőtt őket is utólréte sorsuk. Tetteikkel ők mondták ki a halálos ítéletet saját maguk felett.

November 1.

„Akkor ugyanis a laktanyának, mely körül harcok folytak előzőleg, jó hangzása lett a lakosság körében. (Ezt a jó hangzást aztán később

igen drágán fizettük meg.) Tárgyaltam a kerületi Tanáccsal az Üllői úti és a körüti romok, leszakadt villamos vezetékek eltakarításáról, és az utca megtisztításáról, valamint Mecseri ezredessel, a kilőtt és kiégett szovjet harckocsik elvontatásáról. Mindez szépen is indult. Közben, de főleg délután ismét újságírók, riporterek, filmesek, küldöttségek járnak a laktanyában. Ezek filmeznek és jegyzeteket készítenek, a küldöttségek csak késő délután tudtak Maléterrel beszélni, amikor visszajött ill. hazajött a laktanyába. (Akkor ugyanis ott laktunk.) Nemzetőr igazolványokat kértem a kapitányságról, Kopácsiéktól, és ezekkel elláttuk a katonákat és a tiszteket a laktanyában.”

Mint kiderült, ezt a „jó hangzást” a corvinistáktól lopták el a kommunista újságírók és propagandisták. A Corvinba nem jártak újságírók, riporterek és filmesek, mert nem is fogadtuk őket. Féltünk a kémektől. A kilőtt és kiégett szovjet harckocsikat nem vontatták el, mert minden ócskavas mellé fegyveres őrt állítottunk. Akkor már tudtuk, hogy újabb szovjet csapatok jönnek hazánkba, akik szándékát nem ismertük. Tehát a legjobb barikádoktól takarították volna el az utat előttük. Végül pedig, gondolkozzunk el azon a tényen, hogy Nemzetőr igazolványokkal látták el azokat a katonákat és tiszteket, akiknek bajtársaim vére tapadt a kezükhöz.

November 2.

„Még a délelőtti folyamán telefonon megbeszéltem a rendőrkapitányságon egy rendőrtiszttel, hogy azokat az embereket, akiket a Corvin köziek október 29-től, mint foglyainkat átadtak nekünk a laktanyába megőrzés végett, átküldöm hozzájuk és ha nem bűnösök, engedjék őket haza.

Így is történt, dél felé egy autóval Raffai fegy. kíséretében egy névsorral átküldtem őket a budapesti rendőrkapitányságra, ahonnan, mint később hallottam, mind el is engedték őket még aznap. Volt közöttük egy rendőrtiszt is, aki amint kintől lövéseket hallott, mindig azt hitte, hogy foglyokat végeznek ki. Kérdezte is, hogy mikor kerül rá sor. Alig tudtam megnyugtanni, hogy ettől nem kell tartania, ezért én jóálllok. Mondtam neki, hogy én is annak a pártnak vagyok tagja, aminek ő, a néphadsereg tisztje vagyok, hogy az isten csudájába tud ilyesmit gondolni, vagy feltételezni rólam ill. rólunk, általában a laktanyáról. Mondtam neki, hogy itt nagyobb biztonságban van, mint bárhol máshol, ezt én garantáltam neki. Láttam, nem nagyon hisz nekem. Ez egyik jele volt annak, hogy a laktanyáról és rólunk egészen más hírek terjedtek el a városban, mint az valójában volt.

Délután Maléter hazatelefonál a laktanyába nekem, hogy közeledünk a békéhez, a tárgyalások jó irányba és jól haladnak előre és még két ágyat tessenek a hálólhelyiségünkbe, mert este vele jön két illusztris vendég a laktanyába. Este meg is érkeztek és vele jött Kovács vezérőrnagy VK. főnök és Szűcs ezredes, ha jól emlékszem, a Hdm. osztály-vezetője volt akkor. Ott is vacsoráznak és ott is alszanak a laktanyában. Kovács vörögy. vacsora közben kijelenti, hogy véleménye szerint 'egyetlen fix bázis van most az országba, és ez a Kilián laktanya. Innen kell és fog kiindulni a szocialista rend helyreállítása.' Malétert délelőtt vezérőrnaggyá nevezte ki Nagy Imre, a kormány elnöke az elnöki tanács nevében. Ez egyébként már esedékes előléptetése volt Maléternek, az események ezt most csak meggyorsították. Az éjjel nyugalomban telt el."

Ezt a három bekezdést csak az érdekesség kedvéért idézem. Nem fontos, de érdekes, hogy a Kilián laktanyából a mi foglyainkat, a megkérdezésünk és beleegyezésünk nélkül elengedték. Az viszont, hogy a „laktanyáról és rólunk egészen más hírek terjedtek el a városban, mint az valójában volt”, a párt propagandistáinak köszönhető. Ez a mondat elgondolkodtató!... Csiba Lajos azt is igazolja, hogy Kovács vezérőrnagy és Szűcs ezredes november 2-án este a Kiliánba, Maléterrel vacsorázott. Kovács vezérőrnagy kijelentése szintén elgondolkodtató... „Egyetlen fix bázis van most az országban és ez a Kilián laktanya. Innen kell és fog kiindulni a szocialista rend helyreállítása.” Más szóval a hadsereg legmagasabb szintű vezetői még november 2-án sem fogadták el a forradalom győzelmét. Még mindig a „szocialista rend helyreállításáról” beszéltek! Abba a hangulatba nagyon beleillik Malétemek az a kijelentése, melyet Szűcs Miklós idéz emlékirataiban.

November 3.

„Közben dél óta különböző vidéki küldöttségek, a Mátyásföldi repülőfelderítés és egyéb hírforrások, jelentéseket tesznek nagyarányú szovjet csapatmozgásról kelet–nyugat irányba. Müller honv. aki Maléter megbízásából a nyugati határra ment az ott beözönlő egészségügyi anyag átvételére és elszállításának megszervezésére, telefonált nekem a határról, hogy ott is nagyarányú szovjet csapatmozgás érzékelhető és hogy a szovjet csapatok lezárják a határt. Mindezekből meglehetősen egységes kép alakult ki. Maléter és Kovács vörögy. a VK. Főnöke, akik délelőtt szovjet katonai parancsnokokkal tárgyaltak, nem tudják elhinni, hogy ez a csapatmozgás ellenünk irányulna. A következtetésük a következő: 'Az a hatalmas erő, amiről a jelentések beszámolnak, már nem szólhatnak nekünk, erre ennek a töredéke is elég lenne. Felderít-

hetek esetleg nyugati csapatösszevonásokat, és ezek esetleges támadásának megakadályozására készülnek fel így, ez a nagyarányú mozgás csak nyugatnak szólhat már. De ha hamarosan a tárgyalások értelmében nem távoznak, nyilvánosságra hozzák a kérdést.' Maléter mindenesetre jelentést tesz Nagy Imrének az eseményekről, aki ha jól tudom, aztán a szovjet követségen tiltakozott ill. felvilágosítást kért a szovjet csapatok ilyen arányú Magyarország területén végrehajtott mozgásáról ill. az újabb szovjet csapatok Magyarországra való beözönléséről, melyet a szovjet határállomásról, Záhonyról jövő jelentések is megerősítettek.

Ezután megvacsorázunk. Erre a vacsorára meghívta Maléter a Corvin közti felkelők parancsnokát, aki ekkor Pongráz Gergely volt és a Tompa utcai felkelők parancsnokát, akinek a nevére már nem emlékszem. Vacsora után beszélgetés alakul ki, főleg két téma körül, és pedig a felkelők további sorsáról és Maléter szovjet kitüntetéséről, melyet Pongráz említ ismét fel. Ő még mindig nincs ezzel kibékülve."

Tehát a honvédelmi miniszter, a vezérkar főnöke és a hadművelleti osztály vezetője tudták, hogy milyen hatalmas szovjet túlerő zúdul az országba és mégsem intézkedtek. (Lásd a november 2-án megtartott tárgyalást a Corvin közben. 129. old.) A vacsora után azonban egészen más volt a téma. (Lásd 202-205. oldalakat.)

November 4. (vasárnap)

Kora reggel úgy fél 5 körül (még teljesen sötét volt) hatalmas lövöldözésre ébredtem. Gyorsan felöltöztem és kinéztem, hogy mi a helyzet. Egy katona a folyosón jelenti, hogy szovjet katonák törtek be lövöldözve a főbejáratnál, ahol a kapualjban és a földszinti folyosón a laktanyaőrség és az őrszázad feltartóztatta őket.

De ez már nem volt az a forradalom, amely október 23-án kezdődött és október 28-án győzött! November 4-én „kora reggel” kezdődött el az a szabadságharc, melyet a corvinisták november 10-ig a Corvin közben, 15-ig pedig a Rákóczi téren folytattunk.

„Nyilvánvaló, hogy az őrség kötelességszerűen felvette a harcot a betörőkkel szemben, legyen az bárki. Ez volt a természetes, ha nem ezt tette volna, megszegette volna a parancsot, a kötelességet. Ugyanúgy, mint két héttel ezelőtt is a körülményekhez képest ellenálltunk és harcoltunk az erőszakkal a laktanyába betörni akaró ill. betörő felkelőkkel szemben, csak azzal a különbséggel, hogy most már voltak fegyvereink is és most már meg volt szervezve a laktanya védelme.

Ezután telefonáltam a Honvédelmi Minisztériumba, a főügyeletes tiszttel akartam beszélni, hogy jelentsem neki a laktanyánál történeteket.

A telefonon Horváth vezérőrnagy jelentkezett, neki jelentettem a helyzetet és kértem tájékoztatást ill. utasítást. Ő közölte, hogy ott a HM-ben is bent vannak az oroszok, őket nem bántották és ők se bántják őket. Fogalma sincs, hogy mi történt itt nálunk a laktanyában, valószínűleg provokáció lehetett, igyekezzek a tüzelést megszüntetni és a szovjet katonákkal beszélni. Segíteni nem tud, cselekedjek a legjobb belátásom szerint. (Ez utóbbi volt egyébként abban az időben a magasabb parancsnokok, a HM a VK általában megszokott válasza, utasítása ill. támogatása, ha valaki arra vetemedett, hogy felhívta és megkérdezte őket.) Segítséget tehát innen sem várhattam. Ugyanezt, ill. hasonló választ kaptunk két héttel ezelőtt is a Vezérkari Főnökségtől, amikor a felkelők támadtak ránk és közölték, hogy nem tudnak segíteni, a helyzet kulcsa Maléter kezében van a rend helyreállításához a környéken. Aki eddig segített, az csak Maléter volt, aki öt harckocsival kijött annak idején a laktanyába. Magunkra voltunk tehát utalva. Felhívtam még a Corvin közti és a Tompa utcai felkelőket, hogy mi nálunk a helyzet. Közölték, hogy őket is megtámadták, a Corvinban akkor kapkodtak, osztották ki a fegyvereket, mondták, hogy igen nehéz helyzetben vannak. A Tompa utcaiak támogatást ígértek, őket eddig nem érte támadás.”

Hát igen! A váratlan orosz támadás valóban fejetlenséget okozott az első órákban. Erre aztán igen büszke lehet az a szovjet-vörös hadsereg, amelytől akkor az egész világ rettegett. Figyelmeztetés, hadüzenet nélkül rontott rá az alvó Budapestre. Jellemző a „néphadsereg” katonáira, hogy az a hat nap a forradalom győzelme után, amíg hazánk szabad volt, nem volt elegendő az újabb támadás fogadására való felkészülésre. Ez azonban, ahogy Szűcs Miklós emlékirataiból és Csiba Lajos naplójából is kivehetjük, nem is volt szándékukban. A tábormokok, főtisztek saját, egyéni karrierjük érdekében még csak tűzparancs kiadására sem voltak képesek. Horváth vezérőrnagy részéről az volt a helyes megoldás, hogy „igyekezzenek a tüzelést megszüntetni és a szovjet katonákkal beszélni”. Ez volt a Honvédelmi Minisztérium álláspontja.

„Az idő sürgetett, már világosodott, lehetett úgy 7 fél 8 körül. Egyre több halottunk volt. Más megoldást nem láttam, egyoldalúan kell megszüntetni a tüzelést és a katonákat sürgősen kivonni a laktanyából. Számítottam rá, hogy ebben belső ellenállásra találok, ezért akartam előbb a tisztekkal beszélni, de nem tudtak jönni a folyosókon, mert már világos volt. Simon szds-nak parancsot adtam a tüzelés megszüntetésére. Nem adta tovább, elhagyta a laktanyát. Ekkor én adtam közvetlenül a katonáknak a folyosón parancsot a tüzelés megszüntetésére és a laktanya

hátsó körletébe való visszavonulásra, ahonnan szükség esetén a munkásszálló és a Tűzoltó utca felé ki lehetett menni a laktanyából.”

Ezek szerint a Kilián laktanya november 4-én „úgy 7 fél 8 körül” megszüntette a harcot. Mivel „más megoldást nem láttam, egyoldalúan kell megszüntetni a tüzelést és a katonákat sürgősen kivonni a laktanyából.” Más szóval a Kilián laktanya elesett! Előkészítették a Tűzoltó utca felé a menekülést.

„A Liliom utcai, a munkásszálló felőli katonákat átviszem a munkásszálló helyiségeiben berendezett óvóhelyre, a másik részen lévők, akik nem tudtak átjönni erre az oldalra, a körüti munkásszállóba és hátul a Tűzoltó utcai házakba mentek. Én is a Liliom utcai munkásszállóba mentem át, ahonnan időnként átmentem a laktanyába, hogy lássam, hogyan alakul ott a helyzet. A laktanya lényegében így üres volt. A szovjet katonák azonban sem ezen a napon, sem másnap, nov. 5-én nem jöttek beljebb a főbejárati kapualjából, és az Üllői úti földszinti részről. Egy vagy két, valószínűleg géppuska azonban időnként tüzelt befelé az udvarba és az emeletekre, hogy minden mozgást megakadályozzon. Ezek még délután is ott voltak. Hogy nem jöttek akkor még beljebb, annak két oka lehetett véleményem szerint. Egyrészt valószínűleg nem hitték el, hogy mi megszüntetjük tényleg a tüzelést és csapdától tartottak. Másrészt a Corvin közti felkelők, miután rendbeszedelőzködtek, erősen szorongatták őket a Corvin köz felől.”

Az október 29-én megtartott tárgyaláson a tábormokok azt akarták, hogy a Zrínyi Vezérkari Akadémiáról jött tiszteknek adjuk át a parancsnoki beosztásokat, sőt a hadsereg akarta átvenni a „rendfenntartást” és azt akarták, hogy a felkelők adják át fegyvereiket a honvédségnek. Azt a helyzetet akarták megvalósítani, ami Romániában történt 1989 decemberében. Cseberből-vederbe.

Végül is, azok a tisztek, akiket tanácsadókként osztottunk be a szabadságharcos parancsnokok mellé, november 4-én hajnalban úgy eltűntek a Corvin közből, mint a kámfor. A corvinisták azonban november 9-én késő délutánig tartottuk állásainkat, melyeket csak akkor tudtak megszállni az oroszok, amikor mi azokat feladtuk. A nehéztüzérségi tűz ellen nem tudtunk védekezni.

Mégis, a történelem iróniája, vagy az „elvtársak” összefogása következtében 1991-ben azokat a katonatiszteket léptették elő és tüntették ki, akik október 28-a és november 4-e között a békés napokban voltak „hősök”. Olyanok is vannak közöttük, akik október 28-ig, vagy november 4. után minket, a felkelőket lőtték. Ugyanakkor azok a bajtársaim,

akik életben maradtak – sokan közülük sebesültek is – 5000-6000 forintos nyugdíjból nyomorognak. Senki sem törődik velük.

Talán igaz az a mondás, hogy „Meghalt Mátyás király, oda az igazság!!!”?

Nagyon remélem, hogy a jövő történészei megtalálják majd azokat a mozaikkockákat, amelyeket még ma is rejtenek, tiltanak és dugdosnak az úgynevezett „reform”-kommunisták.

Például a Nagy Imre-pert, amelyből kiderülne, hogy azok, akik ma Nagy Imrére és Maléterre hivatkoznak, milyen vallomásokat tettek Nagy Imre mellett vagy ellen. Voltak-e és kik voltak vádlott-társai közül azok, akik segítettek a hóhérnak a kötelet a nyakába tenni!... Az is kiderülne, hogy mit vallott Maléter a forradalom alatti tevékenységéről és vallomása mennyiben cáfolja meg az én tíz évvel ezelőtti állításaimat!

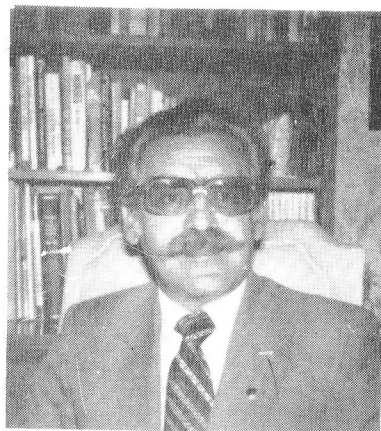
Már maga az a tény, hogy a „reform”-kommunisták ragaszkodnak ezeknek a dokumentumoknak a zárolásához bizonyítja, hogy vaj van a fejükön. Bűnösök!

Ha a Nagy Imre-perben elhangzott tanúvallomások nyilvánosságra kerülnének, szertefoszlna az a mítosz, amelynek árnyékában még ma is meghúzódnak az „elvtársak”!!!

Tudom, hogy akkor, ha mi már nem is leszünk az élők sorába, megkapják majd a Pesti Srácok azt a tiszteletet és elismerést a nemzet-től, amit valóban megérdemelnek és amit eddig elloptak tőlük!!!

Tartalom

Könyvem megírásának története	7
Bevezető	13
Magamról	27
Október 23	38
Október 24	49
Október 25	57
Október 26	70
Október 27	80
Október 28	101
Október 29	121
Október 30	127
Október 31	148
November 1	173
November 2	189
November 3	199
November 4	207
November 5–10	221
Utolsó napok	234
Utószó	241
És ami azóta kiderült	255

1932. február 18-án születtem, Szamosújváron.

A magyarságtudatot és a magyar haza szeretetét szüleink belénk nevelték és a harmincas évek végén a román gyerekek sokszor belénk verték.

A háború befejeztével először Mátészalkára költözött a családkunk, majd amikor édesapám hazajött, Soroksárra kerültünk, ahol édesapám kilenc gyermeke után 13 hold juttatott földet kapott és azon gazdálkodott.

Én agronómus lettem és csakis örzőangyalomnak köszönhettem, hogy börtön nélkül megúsztam a közel 12 évig tartó kommunista rendszert. Mint a szobi járási tanács takarmánygazdálkodási előadója, majd a ceglédi városi tanács főállattenyésztője, alkalmam volt megismerni a magyar paraszt szomorú, elkeseredett helyzetét és ez nagymértékben hozzájárult politikai művelődésemhez.

Két évig voltam katona, mely idő alatt kétszer voltam őrzővezető. Egyszer lefokoztak azért, mert egy politikai foglalkozáson olyan kijelentést tettem, hogy a kommunizmus nem más, mint állami kapitalizmus. Szerencsém volt, mert ez akkor 15 évi kényszer-munkát is jelenthetett volna.

Az 1956-os forradalom kitörésének híre a hényelpusztai állami gazdaságban ért, ahonnan október 24-én reggel indultam Budapestre, mert éreztem, hogy testvéreim is részesei a felkelésnek. Tudtam, hogy mellettük van a helyem. A Corvin közbe október 25-én hajnalban kerültem, ahol bajtársaimmal és testvéreimmel én is részese lettem azoknak a harcoknak és tárgyalásoknak, amelyek a forradalom győzelméhez vezettek. Életem legnagyobb kitüntetése akkor ért, amikor október 30-án a corvinisták engem választottak meg főparancsnokuknak.

1956. november 28-án hagytam el Magyarországot.

1957 tavaszán a Chicagóban megtartott Szabadságharcos Kongresszuson Király Béla elnök mellé engem választottak meg a Magyar Szabadságharcos (Nemzetőr) Világszövetség alelnökének. Azóta a sok viharon átment szövetségnek 15 éven keresztül voltam elnöke, mely tisztségről és szövetségi tagságomról 1982 februárjában lemondtam.

Forradalmunk 25. évfordulója során elhatároztam, hogy megírom a Corvin köz 1956-os történetét és szerepét a forradalomban.